

УДК [316.354:351.74](477.54)

СЕРДЮК О. О.,

*кандидат соціологічних наук, доцент,
заступник завідувача науково-дослідної
лабораторії з проблем протидії злочинності
Харківського національного університету внутрішніх справ;*

 <https://orcid.org/0000000257336432>;

МАРКОВСЬКА Г. О.,

*доктор філософії, старший викладач кафедри
кримінології Англія Раскін Університету, Кембридж, Великобританія*

ОЧІКУВАННЯ ГРОМАДЯН ВІД ПОЛІЦІЇ: ЯКІ ПРОФЕСІЙНІ ЯКОСТІ ФОРМУВАТИ У ПРАВООХОРОНЦЯ

Представлено дані дослідження «Публічна безпека та довіра до правоохоронних органів» щодо очікувань громадян від правоохоронних органів та професійних якостей правоохоронців, які повинні формуватися у процесі їх підготовки.

Ключові слова: *соціологічне опитування, очікування, професійні якості.*

Харківським національним університетом внутрішніх справ (науково-дослідною лабораторією з проблем протидії злочинності) щорічно, з 2013 року, проводиться моніторингове дослідження «Публічна безпека та довіра до правоохоронних органів». Дослідження здійснюється спільно із Соціологічною асоціацією України, Головним управлінням Національної поліції в Харківській області, Харківською обласною державною адміністрацією, за підтримки Консультативної Місії Європейського Союзу, у рамках регіональної Програми забезпечення публічної безпеки і порядку та протидії злочинності на території Харківської області та Плану заходів з реалізації стратегії розвитку Харківської області на 2021 – 2027 роки [1]. Дослідження проводиться у формі опитування віч-на-віч та інтернет-опитування. Особливістю методології опитування є використання відкритих запитань для визначення місцевих проблем з захистом правопорядку та очікувань громадян від правоохоронних органів. Саме очікування громадян є джерелом інформації щодо професійних якостей правоохоронців, які повинні формуватися у процесі їх підготовки. Відповіді на запитання «Чого Ви очікуєте від місцевих правоохоронних органів?», за даними опитування віч-на-віч та інтернет-опитування 2019 р. наведені у таблиці 1 та 2.

Таблиця 1

Розподіл відповідей на запитання «**Чого Ви очікуєте від місцевих правоохоронних органів?**» Дані опитування віч-на-віч 2019 р. Відповіді згруповано (відсоток від усіх)

Очікування 2019 опитування віч-на-віч	м. Харків	Райони Харківської області	Харківська область у цілому
<i>Нічого</i>	3,39	0,17	1,25
Роботи, виконання обов'язків	5,98	7,47	6,97
Боротьба зі злочинністю (протидія, розслідування, розкриття, притягнення, та конкретні злочини)	8,05	4,29	5,56
Справедливості та порядку	4,79	4,63	4,68
Співпраці та взаємодії з населенням	2,33	3,28	2,96
Швидкого реагування	3,32	2,64	2,87
Захисту, охорони, допомоги	1,86	2,70	2,42
Покращення діяльності (більше, краще, сильніше; дій, результатів, змін)	2,73	1,59	1,97
Некорумпованості, чесності правоохоронців (щоб не брали хабарі)	1,80	1,32	1,48
Патрулювання	0,86	0,61	0,69
Комунікативні якості правоохоронців (ввічливість, людяність, розуміння, повага)	0,80	0,37	0,52

Таблиця 2

Розподіл відповідей на запитання «**Чого Ви очікуєте від місцевих правоохоронних органів?**» Дані інтернет-опитування 2019 р. Відповіді згруповано (відсоток від усіх)

Очікування 2019 Інтернет-опитування (Web)	м. Харків	Райони Харківської області	Харківська область у цілому
<i>Нічого</i>	4,83	5,78	5,18
Роботи, виконання обов'язків	21,63	21,53	21,19
у т.ч. роботи	9,03	10,19	9,53
у т.ч. виконання обов'язків	12,60	11,34	11,66
Боротьба зі злочинністю (протидія, розслідування, розкриття, притягнення, та конкретні злочини)	33,21	18,48	20,93

у т.ч. боротьба, протидія	8,02	6,00	5,63
у т.ч. розкриття, розслідування	2,80	2,03	2,33
у т.ч. притягнення до відповідальності	2,29	2,47	2,06
у т.ч. попередження, профілактика	1,91	1,37	1,51
у т.ч. наркотики	7,25	2,56	3,77
у т.ч. алкоголь	4,45	1,68	2,19
у т.ч. майнові злочини	3,69	0,88	1,60
у т.ч. дорожній рух	1,40	0,62	0,82
у т.ч. неповнолітні	0,76	0,75	0,75
у т.ч. хуліганство	0,64	0,13	0,26
Захисту, охорони, допомоги	11,32	15,39	13,56
у т.ч. захисту	6,87	9,22	7,86
у т.ч. допомоги	2,93	3,71	3,47
у т.ч. охорони	1,53	2,47	2,23
Справедливості та порядку	5,09	10,06	9,34
у т.ч. порядку	3,44	6,66	6,39
у т.ч. справедливості	1,65	3,40	2,95
Швидкого реагування	10,31	8,20	8,58
Покращення діяльності (більше, краще, сильніше; дій, результатів, змін)	9,41	9,53	6,98
Некорумпованості, чесності правоохоронців (щоб не брали хабарі)	4,33	4,46	3,77
Патрулювання	6,74	2,43	3,54
Комунікативні якості правоохоронців (ввічливість, людяність, розуміння, повага)	2,42	1,68	1,83
Співпраці та взаємодії з населенням	1,27	2,07	1,44

Серед очікувань від правоохоронних органів переважають очікування «роботи і якісного виконання своїх обов'язків» (7 % віч-на-віч та 21 % Web) та «боротьби зі злочинністю» (6 % віч-на-віч та 21 % Web) в т.ч. протидії, розслідування, розкриття, притягнення до відповідальності, та протидії конкретним злочинам. Деяко менш виражені загальні очікування «справедливості та порядку» (5 % віч-на-віч та 9 % Web) та «захисту, охорони, допомоги» (2 % віч-на-віч та 14 % Web). Серед більш конкретних очікувань переважають очікування «швидкого реагування на виклики громадян» (3 % віч-на-віч та 9 % Web), «Співпраці та взаємодії з населенням» (3 % віч-на-віч та 9 % Web), загального «Покращення діяльності» (2 % віч-на-віч та 7 % Web) та «Некорумпованості, чесності правоохоронців» (1,5 % віч-на-віч та 4 % Web). Серед конкретних очікувань слід окремо виділити бажання налагодження патрулювання (1 % віч-на-віч та 4 % Web).

Результати дослідження показують першочергову важливість формування двох груп професійних якостей правоохоронця: 1) безумовне дотримання законності при виконанні професійних обов'язків у ході боротьби зі злочинністю та реагуванні на виклики, 2) комунікативних якостей при взаємодії з населенням.

Список бібліографічних посилань

1. Сердюк О. О., Базима Б. О. Публічна безпека та довіра до правоохоронних органів 2019 : За результатами досліджень 2013–2019 років, проведених у Харківській області : наук. звіт / вступ. слово Д. В. Швець ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; Голов. упр. Нац. поліції в Харків. обл. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2019. 228 с.

Отримано 04.05.2020

